

Nr 12

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bemyndigande att försälja viss kronan tillhörig fast egendom, m. m.

I en till riksdagen den 10 februari 1956 avläten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 67, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen fortsatt tillämpning under budgetåret 1956/57 av medgivande, som riksdagen för budgetåret 1955/56 lämnat Kungl. Maj:t att utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall besluta om försäljning m. m. av viss kronan eller allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom.

I anledning av propositionen nr 78 medgav 1955 års riksdag (jordbruksutsk. utl. 12, rskr. 199), att Kungl. Maj:t finge under budgetåret 1955/56 utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall besluta om försäljning av kronan eller allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom, såframt taxeringsvärdet å egendomen uppginge till högst 50 000 kronor, eller, där taxeringsvärde ej vore åsatt, det vid särskild uppskattning utrönta saluvärdet uppginge till högst nämnda belopp. Kungl. Maj:t ägde därvid att i huvudsaklig överensstämmelse med av föredragande departementschefen vid anmälan av propositionen angivna riktlinjer föreskriva de former och villkor, under vilka försäljningarna skulle äga rum. Där så befunnas lämpligt, skulle Kungl. Maj:t ha befogenhet att åt central förvaltningsmyndighet överlämna beslutanderätten rörande försäljning av egendom, vars taxerings- eller uppskattningsvärde icke överstege 20 000 kronor, respektive åt länsstyrelse, såvitt anginge allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom, vars taxerings- eller uppskattningsvärde icke överstege 10 000 kronor.

Vidare förklarade riksdagen, att vad sålunda medgivits rörande försäljning av kronan tillhörig fast egendom skulle gälla jämväl beträffande byte samt upplåtelse under åborätt och tomträtt av sådan egendom, ävensom beträffande avstående utan ersättning av kronomark, som kunde erfordras till järnväg eller allmän väg. Rätten att besluta om dylikt avstående finge dock av Kungl. Maj:t överlämnas till central förvaltningsmyndighet endast i avseende å obebyggt område av högst 5 hektars yta eller 3 000 kronors värde.

Genom cirkulär till statsmyndigheterna den 3 juni 1955 (nr 287) har Kungl. Maj:t till kännedom meddelat vad riksdagen sålunda beslutat.

Befogenheten att, med viss begränsning beträffande egendomens värde, åt central förvaltningsmyndighet överlämna försäljningsrätten har Kungl. Maj:t tagit i anspråk genom försäljningsbemyndiganden för telestyrelsen,

järnvägsstyrelsen, vattenfallsstyrelsen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt domänstyrelsen.

För att, såsom förutsatts, giva riksdagen årlig redogörelse för försäljningar med stöd av bemyndigandet har över de fastigheter, som försålts under år 1955, departementsvis upprättats sammanställningar avsedda att överlämnas till riksdagen.

Föredragande departementschefen, statsrådet Sträng, har anfört följande.

»Det av 1955 års riksdag lämnade bemyndigandet för Kungl. Maj:t att utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall besluta om försäljning m. m. av kronan eller allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom avser budgetåret 1955/56. Nytt bemyndigande, gällande för nästkommande budgetår, bör nu utverkas.

De vid anmälan av tidigare års propositioner i ämnet omnämnda frågorna om inrättande av en central fastighetsvärderingsnämnd, om formerna för en samordning mellan statens prispolitik vid fastighetsförsäljningar och den sociala bostadsbyggnadsverksamheten samt om prissättningen vid försäljning av kyrklig jord är icke slutligt behandlade av Kungl. Maj:t. I avvaktan på en definitiv lösning av dessa spörsmål torde jämväl under nästa budgetår bostadsstyrelsens nuvarande funktion beträffande kronans markförsäljningar böra bibehållas ävensom de nu gällande allmänna riktlinjerna och villkoren för försäljningsförfarandet, vilka gällt oförändrade från och med budgetåret 1952/53, böra tillämpas.»

Utskottet. Förslaget om att Kungl. Maj:t skall för nästa budgetår erhålla bemyndigande av samma slag som gäller för innevarande budgetår att överlåta fast egendom, som tillhör kronan eller allmänna arvsfonden, föranleder ingen erinran från utskottets sida. Utskottet, som ej heller har något att invända mot vad Kungl. Maj:t i övrigt föreslagit i propositionen, vill dock även i år understryka önskvärdheten av att frågorna om inrättande av en central fastighetsvärderingsnämnd m. m. avgöres så snart som möjligt.

Under återopande av vad sålunda anförts, hemställer utskottet, att riksdagen må

a) medgiva, att Kungl. Maj:t må under budgetåret 1956/57 utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall besluta om försäljning av kronan eller allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom, såframt taxeringsvärdet å egendomen uppgår till högst 50 000 kronor, eller, där taxeringsvärde icke är åsatt, det vid särskild uppskattning utrönta saluvärdet uppgår till högst nämnda belopp, och i huvudsaklig överensstämmelse med i förevarande proposition angivna riktlinjer föreskriva de former och villkor, under vilka försäljningarna skall äga rum, med rätt för Kungl. Maj:t att, där så befinnes lämpligt, åt central förvaltningsmyndighet överlämna beslutanderätten rörande försäljning av egendom, vars taxerings- eller uppskattningsvärde icke överstiger 20 000

kronor, respektive åt länsstyrelse, såvitt angår allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom, vars taxerings- eller uppskattningsvärde icke överstiger 10 000 kronor;

b) förklara, att vad sålunda medgivits rörande försäljning av kronan tillhörig fast egendom skall gälla jämväl beträffande byte samt upplåtelse under åborätt och tomträtt av sådan egendom, ävensom beträffande avstående utan ersättning av kronomark, som erfordras till järnväg eller allmän väg, därvid dock rätten att besluta om dylikt avstående må av Kungl. Maj:t överlämnas till central förvaltningsmyndighet endast i avseende å obebyggt område av högst 5 hektars yta eller 3 000 kronors värde;

c) uttala att, oavsett de sålunda lämnade medgivandena, i författning eller eljest i särskild ordning meddelade föreskrifter angående rätt för Kungl. Maj:t eller förvaltningsmyndighet att försälja, byta eller under åborätt eller tomträtt upplåta kronan tillhörig fast egendom alltjämt skall gälla.

Stockholm den 20 mars 1956

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Lage Svedberg*, Nord*, Sundberg*, Bror Nilsson, Hjalmar Nilsson, Mossberger, Kristiansson* och Ebbe Ohlsson*; samt

från andra kammaren: herrar Gustafson i Dädesjö, Johnsson i Kastan-jegården, Jacobson i Vilhelmina, Andersson i Hyssna, Hægglom*, Antby*, Jonsson i Strömsund, fru Eriksson i Hallstahammar, herrar Svensson i Vä och Johansson i Öckerö.

* Ej närvarande vid justeringen.